

Bilag 3

Cartagena-protokollen

1. Oversigt over protokollens indhold

1.1 Formålet med Cartagena-protokollen er at sikre et passende beskyttelsesniveau i forbindelse med grænseoverskridende overførsel, håndtering og anvendelse af »levende modificerede organismer, som er et resultat af den moderne bioteknologi«, (herefter benævnt LMO'er). Beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af biodiversitet er det overvejende hensyn, der skal varetages, men også hensynet til menneskers sundhed skal generelt set tages i betragtning. Det nye i protokollen, set på baggrund af den eksisterende regulering i de fleste lande, der har lovgivning, der regulerer LMO'er, herunder EU-landene og de fleste øvrige OECD-lande, er således, at protokollen også tilsigter at regulere eksport af LMO'er.

1.2 Cartagena-protokollen om Biosikkerhed, der er en aftale indenfor rammerne af Konventionen om den biologiske mangfoldighed (Biodiversitetskonventionen), er tiltrådt af godt 175 lande. Protokollen blev vedtaget i januar 2000, og er siden blevet undertegnet af 107 lande, herunder samtlige EU-medlemslande og af Fællesskabet. Protokollen kræver 50 tiltrædelser for at træde i kraft. Selvom kun 11 lande, herunder Norge, Spanien og Nederlandene indtil nu har tiltrådt protokollen, er det ikke usandsynligt, at den vil træde i kraft i løbet af 2002.

1.3 Protokollens genstand er grænseoverskridende bevægelser, håndtering og anvendelser af LMO'er med fokus på den internationale handel med LMO'er. Protokollens definition af LMO'er svarer til definitionen af genetisk modificerede organismer i § 2 i den gældende lov om miljø og genteknologi. Der er således tale om planter, dyr, mikroorganismer, cellekulturer og vira, hvori der forekommer nye sammensætninger af det genetiske materiale, som ikke opstår på naturlig måde.

1.4 Protokollen indeholder forskellige sæt procedure regler, afhængig af karakteren af den LMO, der er genstand for en grænseoverskridende overførsel (handel):

a) For LMO'er, der er beregnet til udsætning i importlandet, kræver protokollen et forudgående informeret samtykke (Advanced Informed Agreement), som er det centrale element i den såkaldte AIA-procedure, hvis grundprincipper også findes i andre internationale aftaler som f.eks. Basel-konventionen om kontrol med grænseoverskridende transport af farligt affald, som blev underskrevet i 1989 og trådte i kraft i 1992.

En sådan aftale bygger på, at alle relevante oplysninger er stillet til rådighed for importlandet af eksportlandet, før indførsel kan finde sted. I forbindelse med afgørelser efter AIA-proceduren skal importlandet foretage risikovurderingen i overensstemmelse med et ret detaljeret regelsæt i protokollen (art. 15 og bilag II), og der skal også, hvis import tillades, iværksættes forholdsregler med henblik på at regulere, forvalte og kontrollere identificerede risici (art. 16.)

b) LMO'er, der er bestemt til direkte anvendelse som levnedsmidler, foder eller til forarbejdning, f.eks. majs, raps eller sojabønner, som udgør 90 % af alle LMO'er på markedet i dag, er omfattet af en anden procedure (art. 11). Bestemmelserne for denne kategori af LMO'er går ud på, at eksportlandet inden 15 dage skal stille relevante oplysninger i forbindelse med deres godkendelse (markedsføring) af sådanne varer til rådighed for potentielle importlande. Dette skal ske via protokollens Clearingcenter for Biosikkerhed eller direkte, afhængig af om importlandet er henholdsvis et i-land eller et u-land/ et land med overgangsøkonomi. Under denne procedure anerkendes importlandets ret til at basere en importbeslutning på national lovgivning, som skal være i overensstemmelse med protokollens målsætning. Lande, som måtte mangle et sådant nationalt regelværk, dvs. de fleste ulande og lande med overgangsøkonomier, skal kunne basere en importbeslutning på relevante bestemmelser i protokollen, herunder dennes regler om risikovurdering.